

ОПИС ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Тема досвіду	Формування в учнів середніх класів високої патріотичної свідомості через активне залучення до позакласної роботи.
Автор	Ободовська Зоя Іванівна, учитель української мови та літератури ХЗОШ №150, класний керівник 7-А класу
Сфера застосування	Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів №150 Харківської міської ради Харківської ради
Актуальність	<p>Виховання в українській молоді патріотизму і реалізація ідеї патріотичного виховання набуває в нашому суспільстві особливого значення в силу таких причин: соціально-економічні зміни, кризові явища, притаманні сучасному українському суспільству, спричинили деформацію цінних орієнтацій значної частини молодих людей; демократизація, плюралізм і поява багатопартійної системи створили певні труднощі в соціальному розумінні суті патріотизму. У зв'язку з цим Міністерство освіти і науки України видало наказ №1243 від 31.10.2011 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України». В Основних орієнтирах виховання одним з основних принципів зазначено принцип національної спрямованості, який передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідного краю, свого народу, шанобливе ставлення до його культури; повагу, толерантне ставлення до культури всіх народностей, які проживають в Україні.</p> <p>16 червня 2015 року затверджена «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді», відповідно до концепції розроблені «Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» та «Заходи щодо реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді». У Концепції акцентовано увагу на тому, що «нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості».</p> <p>13 жовтня 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав наказ «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки». У Стратегії зазначено, що «в основу національно-патріотичного виховання має бути покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку</p>

	суспільства, формування патріотизму у дітей та молоді».
Наукові концепції та теорії	<p>Першооснови патріотизму були закладені ще в народній педагогіці – в легендах, казках, міфах, літописах, народних піснях, думках, повчаннях, прислів'ях, приказках тощо. Роздуми Нестора Літописця, Іларіона Київського, Володимира Мономаха та інших базуються на звеличенні ролі і місця Батьківщини у житті людини, формуванні думки про те, що любов до неї, її захист – є священним обов'язком кожної людини.</p> <p>Аналіз історичної, філософської, педагогічної літератури свідчить, що проблема патріотичного виховання молоді завжди посідала провідне місце. Суть патріотизму розкрито у працях Г. Ващенка, І. Огієнка, С. Русової, Г. Сковороди, В.Сухомлинського, К.Ушинського та інших. Необхідність теоретичного осмислення нових підходів до здійснення патріотичного виховання молоді людини в сучасних умовах актуалізує вивчення праць педагогів О. Вишневського, П. Ігнатенка, Т. Завгородньої, П. Кононенка, Н. Косаревої, Л. Крицької, В. Кузя, Ю. Руденка, М. Сте- льмаховича, Б. Ступарика, К. Чорної, П. Щербаня та інших.</p>
Основна ідея	<p>Любов до вітчизни, гордість за її минуле і сучасне, відданість інтересам батьківщини і прагнення її захистити.</p> <p>Таке розуміння цієї категорії активізує єдність свідомості і ролі поведінкового чинника патріотизму, тому що саме через активну діяльність людини на користь суспільства, батьківщини взагалі і проявляються її поняття й переконання.</p>
Технологія реалізації ідеї	<p>Використовуються елементи наступних педагогічних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технологія «Колективного творчого виховання» (за І.П. Івановим); - технологія «Створення ситуації успіху» (за А.С Белкіним); - «Проектна технологія»; - «Інтерактивна технологія». <p>Реалізація відбувається через:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організацію виховного процесу в класному колективі та в роботі з батьками на засадах гуманістичної педагогіки; - змістове наповнення виховної діяльності з урахуванням вікових особливостей учнів;

	<ul style="list-style-type: none"> - задоволення базових потреб учнів; - реалізацію у процесі діяльності особистісно зорієнтованого, діяльнісного, системного, творчого та компетентнісного підходів до організації виховного процесу; - оптимальне поєднання форм організації виховної роботи: індивідуальної, групової, масової; - створення належних умов для особистісного зростання кожного вихованця (створення «ситуацій успіху» та підтримки); - психолого-педагогічний супровід колективу; - співпрацю з органами учнівського самоврядування; - залучення до позашкільних навчальних закладів, гуртків, секцій; - інтеграцію зусиль батьківської громади громадських та благодійних організацій. <p>Діяльність здійснюється з урахуванням індивідуально-педагогічних можливостей класного керівника, батьківського колективу класу, аналізу адаптивних можливостей учнів у 5 класі, результатів соціометричних досліджень класу.</p>
<p>Форми, методи, прийоми, засоби</p>	<p>Найефективнішими формами, методами, прийомами і засобами роботи виявилися:</p> <p>Масові: літературні вечори, тематичні та благодійні акції, акції милосердя, зустрічі з видатними людьми,</p> <p>Групові: години спілкування, класні збори, екскурсії і походи, інсценізації, просвітницькі та психологічні тренінги, конкурси, родинні свята, вікторини, рольові ігри, співробітництво у шкільній газеті.</p> <p>Індивідуальні: позакласне читання, бесіди (з учнями, батьками, учителями), різні види діагностування.</p> <p>Добре поєднувати індивідуальні форми з груповими та масовими.</p>
<p>Результат застосування</p>	<p>У процесі здійснення виховної діяльності, спрямованої на формування в учні класу високої патріотичної свідомості через активне залучення до позакласної роботи, можемо зазначити, що учні класу мають активну громадянську позицію, їм властиві доброзичливість, співчуття, милосердя, переживання за долю своєї батьківщини.</p> <p>Порівняння результатів соціометричних досліджень показало підвищення рівня згуртованості колективу у 6 класі (5 клас – коефіцієнт рівня згуртованості 0,42; 6 клас – коефіцієнт рівня</p>

	<p>згуртованості 0,47). Значно зменшилася кількість учнів, які проявляють однобічну та взаємну антипатію (5 клас - 46 виборів однобічної антипатії та 14 учнів проявляли взаємну антипатію; 6 клас – 37 виборів однобічної антипатії та 6 учнів проявляють взаємну антипатію).</p> <p>Система виховної роботи класу сприяє формуванню в учнів загальнолюдських та морально-духовних цінностей, надає можливість реалізуватися в різних сферах навчально-виховної та соціально-значущої діяльності, відбувається виховання школярів як громадян – патріотів своєї країни.</p>
<p>Критерії ефективності</p>	<p>Визначення ефективності відбувається за наступними критеріями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічний клімат у колективі. 2. Комфортність кожної дитини в колективі. 3. Рівень вихованості учнів (за ціннісними орієнтирами). 4. Рівень згуртованості колективу. 5. Зміст діяльності, емоційна насиченість. 6. Рівень залучення батьків, громадських організацій до спільної діяльності. 7. Образ класного колективу у виховній системі школи. 8. Системність діяльності.
<p>Наукові джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру/Г. Ващенко. – К.: Школяр, 1999. 2. Виховання громадянина. Психолого-педагогічний і народознавчий аспект: навч-метод. посібник/П.Р. Ігнатенко, В.Л. Полужний, Н.І. Косарева, Л.В. Крицька. – К:Ін-т змісту методів навчання, 1997. 3. Вишневський О.І. Сучасне українське виховання: пед.нарис/О.І. Вишневський. – Львів:1996. 4. Русова С. Суспільні питання виховання /С. Русова//Життя і знання. – 1929. 5. Сковорода Г. С. Повне зібрання творів: У 2 т. – К., 1973. 6. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. – К., 1978. 7. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям/В.О. Сухомлинський//Вибрані твори. – К., 1977. 8. Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні/К.Д. Ушинський// Вибрані педагогічні твори. – К., 1983.

Висновки	<p>Описаний вище педагогічний досвід можна визнати як актуальний позитивний досвід роботи класного керівника. Результативність досвіду вивчалася через загальне вивчення класного колективу (спостереження, бесіди тощо), аналіз адаптивних можливостей у 5 класі, порівняння результатів соціометричних досліджень (5-6 класи), оцінку участі класу у загальношкільних справах, оцінку участі у конкурсах різних рівнів.</p> <p>Здійснення виховної діяльності відповідно до проблеми, над якою працює класний керівник, ще продовжується.</p>
-----------------	---